

UITVOERINGSVOORBEELD VOOR HET CFIT-ENGAGEMENT

"Wij hanteren gedragsmechanismen voor zorg en eigenaarschap en beschermen producten adequaat"

Casestudie

Herstelbaarheid bevorderen bij de aankoop en het gebruik van smartphones

Provincie Viken – Noorwegen

Gebaseerd op aanbesteding van 2021

Impactcategorieën: (afbeelding)

Productcategorieën: (afbeelding)

Neem voor meer informatie contact op met:

Secretariaat van het CFIT: cfit@rws.nl

of raadpleeg de tekst van de aanbesteding op het elektronische EU-platform Tenders Electronic Daily (265409-2021)

en op het Noorse informatieplatform voor overheidsopdrachten (2021/26459).

Deze casus illustreert elementen van de volgende CFIT-engagements:

- Wij verlengen de levensduur van onze apparaten, bijvoorbeeld door middel van uitgebreide serviceovereenkomsten met langere garanties, reparatie en vervanging, langere tijdsduur van besturingssystemen, gegevensbeveiliging of opties voor upgrades, enz.
- Wij hanteren gedragsmechanismen voor zorg en eigenaarschap en beschermen producten adequaat.
- Wij streven ernaar om producten tijdens hun functionele duur volledig te benutten en de maximale waarde te behouden. Wij beoordelen onze IT-producten routinematig op hergebruik, reparatie of renovatie. Op die manier zorgen we ervoor dat producten worden hergebruikt, gerepareerd, opgeknapt en uiteindelijk gerecycled via verifieerbare partners en toeleveringsketens.

Het doel van deze reeks casussen is om te illustreren hoe de toepassing van de engagements uit het [CFIT kader voor circulaire en faire ICT-aankopen](#) eruit kan zien. Houd er rekening mee dat deze casusbeschrijvingen zich richten op één element van een aanbesteding of proces dat over het algemeen veel meer duurzaamheidseisen bevat.

HERSTELBAARHEID BEVORDEREN BIJ DE AANKOOP EN HET GEBRUIK VAN SMARTPHONES

INLEIDING

In 2021 heeft de inkoopafdeling van de provincie Viken een uitnodiging tot inschrijving uitgeschreven voor de aanschaf van smartphones, met bijbehorende accessoires en diensten. Het beoogde resultaat van deze oproep was een raamovereenkomst voor de levering van ongeveer 16.800 smartphones aan de provincie Viken, de middelbare scholen onder haar jurisdictie en 25 deelnemende gemeenten. De overeenkomst met de leverancier heeft een looptijd van twee jaar, met de optie van twee verlengingen van een jaar, en een geschatte begroting van 200 miljoen NOK (19,6 miljoen euro) voor de hele periode van vier jaar.

De provincie Viken wilde dat de bidders twee opties aanboden: de traditionele aankoop van smartphones en een nieuwe huuroptie. Daarnaast moet de leverancier een online platform of webshop opzetten waar medewerkers apparaten kunnen selecteren en bestellen.

De uitnodiging tot inschrijving bevatte strenge milieucriteria om het verbruik van energie en hulpbronnen te verminderen en legde speciale nadruk op de duurzaamheid, herstelbaarheid, goede zorg en langere gebruik van

de producten. Ze wilde ook dubbele toestellen ontmoedigen, d.w.z. gebruikers die zowel een telefoon voor het werk als een voor privégebruik hebben. Een belangrijk onderdeel van deze aanbesteding is het verlengen van de levensduur van smartphones. Dit is belangrijk, aangezien de meeste milieueffecten (ongeveer 80%) in de levenscyclus van een telefoon plaatsvinden in de productiefase. Door deze criteria in de uitnodiging tot inschrijving op te nemen was het enerzijds de bedoeling om de gebruiksperiode binnen de organisatie te verlengen en anderzijds om de leverancier te stimuleren om de telefoons na inlevering weer te verkopen als tweedehands of "refurbished" producten.

Met deze aanpak heeft de provincie Viken de 'Use Longer'-strategie van het CFIT geïmplementeerd om de levensduur van producten te optimaliseren en de koolstofimpact van ICT-producten te verminderen, twee van de centrale ambities van het CFIT.

Over Viken: De provincie Viken omvat in totaal 51 gemeenten en heeft ongeveer 1,2 miljoen inwoners (23% van de Noorse bevolking). De belangrijkste verantwoordelijkheden van de provincie Viken zijn het beheer van en het toezicht op de wegen en het openbaar vervoer, middelbare scholen en tandheelkundige klinieken, natuurgebieden en cultuur en cultureel erfgoed.

WAT IS ER GEÏMPLEMENTEERD?

Om het bewustzijn te vergroten en een betere selectie en verzorging door de gebruikers aan te moedigen, bevatte de uitnodiging tot inschrijving verschillende criteria die gericht waren op het bevorderen van productreparaties, zowel voor gekochte als gehuurde apparaten. De clausules waren:

Vereisten voor de producten en het assortiment

De leverancier moet een aanbevolen productassortiment leveren dat minstens vijf smartphonemodellen van elk besturingssysteem bevat, ten minste iOS en Android, evenals accessoires zoals laders, oordopjes en headsets. [...]

Dit assortiment kan maandelijks of indien nodig opnieuw worden beoordeeld. De raamovereenkomst is niet beperkt tot aanbevolen producten. De leverancier moet te allen tijde een breed assortiment kunnen leveren. [...] Het assortiment moet worden gepresenteerd in de vorm van een document of toegang tot een webplatform/webwinkel waar ten minste het volgende moet worden weergegeven:

- Naam van het model
- Afbeelding van het model
- Kort overzicht van specificaties
- Verkoopprijs en huurprijs
- Herstelbaarheidsindex

Herstelbaarheidsindex

De informatie die voor elk toestel wordt verstrekt (in het online platform/de winkel) moet het cijfer voor reparatievriendelijkheid bevatten. De waarde geeft aan hoe makkelijk of moeilijk het is om het apparaat te repareren en ze moeten hetzelfde zijn als die in Franse online winkels.

www.tek.no/nyheter/nyhet/i/nA98yJ/europaparlamentet-stemte-for-right-to-repair

www.ifixit.com/News/49158/france-gave-apple-some-repairability-homework-lets-grade-it

Reserveonderdelen

Voor alle aangeboden eenheden moeten de volgende reserveonderdelen beschikbaar zijn:

- Scherm (voorkant)
- Behuizing (achterkant)
- Batterij

Het volgende moet beschikbaar zijn in het assortiment:

- Lader
- Bijkomend beschermingsglas (extra glas dat op het scherm kan worden geplakt)
- Deksel/hoes/portefeuillehoesje

Reserveonderdelen moeten ten minste drie jaar na levering van het product beschikbaar zijn. De onderdelen moeten gelijkwaardig zijn aan originele onderdelen en mogen geen wijziging van de garantie met zich meebrengen.

Reparatie

Voor de volledige gebruiksperiode van de eenheid (drie jaar in de huuroptie) moet de dienstverlener het volgende kunnen bieden:

- *Reparatie van gebroken scherm*
- *Reparatie van gebroken achterzijde of behuizing*
- *Vervanging van batterij*

Het gerepareerde apparaat moet worden teruggestuurd met een bijkomend beschermingsglas.

Aan de bidders werd gevraagd om de meest voorkomende reparaties op te nemen in de gevraagde prijstabel, zodat de provincie Viken bij de evaluatie van de economische offertes ook rekening kan houden met de onderhoudskosten.

HOE IS HET TOT STAND GEKOMEN?

- De provincie Viken begon de uitnodiging tot inschrijving twaalf maanden van tevoren voor te bereiden, zodat er genoeg tijd was voor de aanbesteding:
 - 1 intern overleg met vertegenwoordigers van middelbare scholen en gemeenten in de provincie over hun behoeften en interesse in deelname aan de raamovereenkomst,
 - 2 een marktanalyse en -consultatie om de huidige en innovatieve opties voor efficiëntere inkoop en efficiënter beheer van smartphones binnen de organisatie te beoordelen,
 - 3 vergaderingen met andere provincies over hun oplossingen en ervaringen.
- De aanbestedingsstukken werden opgesteld door een projectteam met vertegenwoordigers van de inkoop- en ICT-afdelingen van Viken en verschillende middelbare scholen die onder de bevoegdheid van de provincie vallen.
- Vanuit de wens om stappen te zetten in de richting van circulariteit en duurzaamheid door de levensduur van producten te verlengen, werd onderzocht hoe repareren bevorderd kon worden boven het vervangen van telefoons. De inkoopafdeling werd geïnspireerd door een Franse wet^[1] die voor bepaalde apparaten vereist dat de herstelbaarheidsindex van een product wordt berekend en in alle verkooppunten wordt weergegeven^[2]. Deze index is bedoeld om consumenten te informeren over de mogelijkheid om een product te repareren op basis van het gemak van demontage, beschikbaarheid en prijs van reserveonderdelen, toegang tot technische documentatie en gereedschap voor onderhoud, evenals andere categorie-specifieke criteria. Aangezien smartphones grotendeels internationaal beschikbaar zijn, beschouwde de provincie Viken deze informatie als gemakkelijk beschikbaar.
- Om deze en andere herstelbaarheidsclausules te controleren, voerde de inkoopafdeling een marktconsultatie uit om de mening van leveranciers over de verschillende duurzaamheidsvereisten te beoordelen, waaronder de haalbaarheid van het beschikbaar stellen van de herstelbaarheidsindex op de online platforms/winkels die de geselecteerde bidder voor de opdracht moest opzetten. Vijf leveranciers reageerden negatief op deze vereiste en voerden aan dat het moeilijk zou zijn om de informatie te verkrijgen omdat het geen Noorse norm of internationale praktijk is.
- Ondanks de reactie van de markt besloot de provincie Viken de vereiste toch op te nemen, omdat de informatie dankzij de Franse regelgeving direct beschikbaar was voor alle merkeigenaren.
- Wat reparaties betreft, voegde Viken de meest voorkomende reparatie (reparatie van het scherm) toe aan de prijstabel die bidders in hun offerte moeten opnemen om in aanmerking te komen voor deze opdracht. Als interne regel geldt dat de provincie of de middelbare school één reparatie per jaar betaalt en dat de werknemers alle bijkomende reparaties betalen, tenzij het schade of een defect betreft dat onder de garantie van de leverancier valt, in welk geval de leverancier de kosten dekt. Reparatiekosten worden afzonderlijk gefactureerd op basis van het aantal uitgevoerde reparaties.

WIE WAS ERBIJ BETROKKEN?

- De inkoopafdeling van de provincie Viken was verantwoordelijk voor de voorbereiding van de aanbesteding, de marktconsultatie en het beheer van de opdracht voor de provincie en de middelbare scholen die onder haar jurisdictie vallen.
- De ICT-afdeling was een belangrijke interne stakeholder en nam deel aan het opstellen van de aanbestedingsdocumenten en aan de implementatie en ingebruikname van de telefoons.
- Verschillende vertegenwoordigers van middelbare scholen maakten deel uit van het team dat de aanbestedingsdocumenten schreef.
- Vijf bedrijven reageerden op de marktconsultatie.

WAT WAREN DE RESULTATEN EN GELEERDE LESSEN?

RESULTATEN

- Ondanks de marktconsultatie hebben slechts twee bedrijven een offerte ingediend, wat minder is dan bij de vorige uitnodiging tot inschrijving. De provincie Viken schrijft dit toe aan algemene veranderingen en toegenomen complexiteit van de servicevereisten (huur, aankoop, enz.), eerder dan aan veranderingen die specifiek te maken hebben met herstelbaarheid. De algemene veranderingen kunnen de risico's voor leveranciers hebben vergroot, vooral voor de kleinere, waardoor ze worden ontmoedigd om deel te nemen.
- Sinds de inwerkingtreding van de overeenkomst heeft de geselecteerde inschrijver zonder al te veel problemen de Franse herstelbaarheidsindex opgenomen in zijn bestelplatform. Hoewel het gemakkelijk was om de herstelbaarheidsindexgegevens te verkrijgen, kostte het enige tijd om het bestelplatform aan te passen om de nieuwe informatie op te nemen.
- Op dit moment is het nog te vroeg om de werkelijke duurzaamheidsvoordelen van de ingevoerde herstelbaarheidsvereisten te bepalen. De provincie Viken beschouwt deze vereisten echter als een opstap naar een langere levensduur van de producten en minder vroegtijdige vervangingen. Dat geldt niet alleen voor de organisaties die ervoor kozen de telefoons te huren, maar ook voor de organisaties die de telefoons kopen, aangezien er ook reparatieservices beschikbaar zijn voor hun personeel.

LESSEN

- Ook al reageerden leveranciers aanvankelijk negatief op de eis van de herstelbaarheidsindex, als de informatie gemakkelijk beschikbaar is, kan een opdracht zoals die van Viken helpen om de bakens te verzetten door informatie gemakkelijker beschikbaar te maken en goede praktijken te promoten.
- Vroeg beginnen is essentieel bij de introductie van nieuwe eigenaarschapsregelingen en duurzaamheidscriteria. Het genereert tijd voor de nodige interne en externe consultaties. Dit helpt om uitdagingen te beperken, de markt voor te bereiden en maakt het mogelijk om de aanbesteding aan te passen wanneer dat nodig is.
- Het is belangrijk om de meer 'informatieve' vereisten (zoals de herstelbaarheidsindex) te combineren met andere specificaties (zoals de beschikbaarheid van reserveonderdelen en reparatiediensten) om daadwerkelijke reparaties door de gebruikers te vergemakkelijken en aan te moedigen.
- Afhankelijk van het effect van de herstelbaarheidscriteria kan de provincie Viken bij de volgende aanbesteding voor smartphones een verplichte minimumscore voor de herstelbaarheidsindex instellen voor telefoons die onder de raamovereenkomst worden aangeboden.

Referenties:

^[1] Wet nr. 2020-105 van 10 februari 2020 betreffende de strijd tegen afval en de circulaire economie, artikel 16 (FR).

^[2] De herstelbaarheidsindex werd op 1 januari 2021 ingevoerd voor vijf productcategorieën (smartphones, laptops, televisies, grasmaaiers, wasmachines met voorlader). Vanaf 4 november 2022 werden vier nieuwe productcategorieën toegevoegd (wasmachines met bovenlader, vaatwassers, stofzuigers, hogedrukreinigers).

Disclaimer:

Deze casus is beschreven om te dienen als inspiratie. Als dit voorbeeld na rijp beraad toegevoegde waarde biedt voor uw inkooppraktijken, pas het dan aan zodat het bij uw organisatie past en zorg ervoor dat het in overeenstemming is met de geldende regels en voorschriften voor inkoop.